

Murat YETKİN

Radikal Gazetesi Yazarı

Sözlerime Sayın Prof.Dr.Mümtaz'er beyin sözlerinden yola çıkarak başlıyorum. Kusursuz bir anayasa metnini nasıl oluşturabileceğimizi söyledi. Ben herhangi bir şeyin üretilemeyeceğini biliyorum. Çünkü metinleri ihtiyaçlar belirler. Hukuk değişmez bir şey değildir hukuku siyaset belirler. Neticede burada çıkacak anayasa metni de yasa metni de sayın milletvekilleri oylarımızla seçiyoruz, gönderiyoruz meclise onlar el kaldırıyorlar. Neye el kaldırıyorlar? Kimi kendi grup başkanvekiline bakıyor kimi de başka grup başkan vekiline bakıyor. Siyasetler çarpışıyor bir metin ortaya çıkıyor. Demek ki, o siyasetler değiştikçe hukukta değişebilir. Toplumdaki talepler ve ihtiyaçlar artıkça, geliştikçe, değiştikçe metinlerde ona göre değişmeye zorlanıyor toplum tarafından. Örnek verelim, sanırım bir savcılık soruşturmasına da birkaç gün önce konu oldu, DPT'liler artık kürt özerkliğinin anayasaya konulmasını istiyorlar. Bu salon içerisinde diğer oturumları izlerken bir arkadaşımız geldi. Bu yaşadığımız bu gerilimlerle ilgili askerlik yapmak istemiyorum niye vicdani ret yok dedi. Bir başka arkadaşımız geldi bana eşcinsel haklara yönelik talepleri olan bildiri verdi. Toplumda çok farklı yönlerden çok çeşitli talepler var. Bu talepler on yıl önce var mıydı, bir kısmı vardı bir kısmı yoktu. Bundan on yıl sonra bugün olmayan veya düşünmediğimiz talepler olacak. Bu talepler oldukça anayasada değişik ihtiyacı meydana gelecek.

Bu anayasa nereden ortaya çıktı? Toplumdaki ihtiyaçlar metinleri değişmeye zorluyordan yola çıkarak bunu söylüyorum. 1982 anayasasının memnuniyet verici olduğunu söylemek benim açımdan da zor. O anayasaya ret oyu vermiş bir vatandaş olarak söylüyorum. 1982 anayasasının hangi koşullarda onaylandığını çok iyi biliyoruz. 1982 anayasasında Ankara oteline hukukçular karargâh kurmuştu peyderpey yasalar meclise gidiyordu, danışma meclisi şurayada bir virgül koysak mı dediği zaman Kenan Evren böyle çıksın diyordu böyle bir ortamda %92 oyla anayasa çıktı. 1982 anayasasının 1/3'ü değişmişti, ama en son ne zaman çıktı Haziran ayında Sayın Başbakan bir öneride bulundu. Haziran başına kadar Türkiye nasıl bir süreçten geçti çok kısa hatırlatmak boyutunda söylüyorum. Cumhurbaşkanlığı tartışmasında 367 tartışması yaşadık. Bu tartışma bitti 27 Nisan bildirisi oldu. Cumhurbaşkanlığı seçimleri oldu. Bu süreç içinde Başbakan, "biz ne yapsak Anayasa Mahkemesinden dönüyor" dedi. Elimizde kalan tek dengeleme ve denetleme mekanizması Anayasa Mahkemesidir. Bizim icraatlarımız Anayasa Mahkemesinden dönüyor o zaman Anayasa Mahkemesinin dayandığı zemin olan anayasanın değiştirilmesi gündeme geldi. Bunlar benim kişisel düşüncelerim paylaşmayabilirsiniz.

Bundan sonraki süreçte Başbakanın oyun planı nedir? Başbakan, havacılık icraatları ile ilgili “take off” deyimini kullanıyor. Take off, uçağın pistin başına kadar hızlanıp sonradan havalanmasını ifade eder. Sayın Başbakan, Türkiye take off’a geçecek diyor. Bu take off’a geçmesi için bir takım alt yapı reformları gerekiyor. Bu bir önceki AKP Hükümetinin de programında, eylem planında yer alıyordu. Bu gerçekleşemedi. Bir kısmı Anayasa Mahkemesinden döndü, bir kısmı da 1982 anayasasına uymuyordu, yani gündeme getirilse bile -idari reformlar, kamu personel reformu, sosyal güvenlik reformu-gerçekleşmeyecek, reformlardı.

Bu reformlar, Türkiye’ye 2008 yılına kadar, çok önemli alt yapısal değişiklikler getirecek. 2008 yılının yarısında gerekirse referandumla bunu değiştirebiliriz. 2009’da da take off olur Türkiye Başbakanın planı bu. Başbakanın planına hepimizin bildiği PKK saldırıları bir müdahale getirir mi? Türkiye adına getirmeyeceğini umuyoruz. Yarın, ABD Dışişleri Bakanı buraya gelecek pek çok görüşmeler yapılacak, sınır ötesi tartışmaları, operasyonlar daha ileri gidecek mi gitmeyecek mi? Türkiye’nin sıcak gündemini bunlar oluştururken dahi böylesi seçkin kalabalık bir grubun burada anayasayı konuşuyor olması çok önemli ve olumlu bir durumdur. Türkiye’nin geldiği düzey bu kadar sıcak tehlike kapımızda iken bile geleceğimize ilişkin tartışmaları yapabiliyoruz.

Anayasa tartışmaları gelip yöntem tartışmasına dayanıyor. Yöntem tartışmalarının nereden çıktığını anlamak için anayasa değişikliğine bizi ne itti bunu anlamak gerek. Demek ki, Türkiye’de öyle bir nokta geldi ki artık yönetenler bu mevcut anayasalarla yönetemiyorlar. Bu mevcut anayasa ile daha iyiye mi gideceğiz? Cumhurbaşkanının yetkilerinin azaltılması öneriliyor, bir taraftan da halk tarafından seçimi öneriliyor. Halk tarafından seçilmiş Cumhurbaşkanlarının yetkileri daha fazla olduğu görülüyor. Yarı başkanlık veya ABD’de olduğu gibi başkanlık sistemine kayan bir parlamenter sistem içerisinde Cumhurbaşkanını seçiyoruz yetkilerini düşürüyoruz bu üzerinde düşünülmesi gereken bir nokta olarak duruyor.

Fakat asıl işaret etmek istediğim; ilk üç maddeye itirazım yok. 6. maddede bir egemenlik meselesi var. Yani, egemenlik kime aittir millete. Millet adına TBMM’i kullanıyor ama mevcut anayasamızda : “Egemenlik TBMM’i ve kurumlar aracılığıyla kullanılır” deniliyor. Türkiye’de 1980 askeri darbesinden bu yana çok ciddi bir dengeleme, denetleme mekanizması sorunu var. Senatoda iki kabineli meclis buna bir ölçüde çare idi. Şimdi geriye Anayasa Mahkemesi kaldı, Anayasa Mahkemesini de korkarım baltalıyoruz. Barolar odasından konuşan arkadaş, Şiller’den çok güzel bir örnek verdi -“bizim iktidarımız için iyi olan her şey adalet değildir”- adalet bambaşka bir şeydir. Adalet için icraatı hızlı, efektif ve etkin kılmak için bir takım kestirme yolları kestirme hale getirirsek bu iyi bir şey değildir. Bu

çoğulcu demokrasilere uygun olmaz. Kendi kendimizi denetleyecek durduracak mekanizmaları feda etmeyelim. Bugün bu mekanizmalar elimizde olduğu için, oy gücü elimizde olduğu için, hoşumuza gidiyor olabilir ama madem anayasa bize oy verenle- vermeyenle yapılan bir sözleşme bu dengeleme ve denetleme mekanizmalarından nasıl hukuka savunma hakkına herkesin ihtiyacı varsa işte bu dengeleme ve denetleme mekanizmalarına, fren mekanizmalarına hepimizin ihtiyacı olacaktır.

Sözlerimi bitirmeden önce birde madem savunma hakkına hepimizin ihtiyacı olacak oradan yola çıkarak bir şeyler söyleyeyim. Medya saldırı altında yani şu anlamda söylüyorum. Herkes başına düşen taştan medyayı sorumlu tutmayı marifet sayıyor. Lütfen bunu yapmayın. Politikacılar arasında yolsuzluk ve usulsüzlük yapan var, hepsini böylemi saymalıyız? Polisler arasında işkence yapan var, hepsini böylemi saymalıyız? Soruları çoğaltabiliriz. Lütfen bu tür genellemelerden kaçınalım. Savunma hakkına herkesin sahip olduğu gibi haberleşme hakkına da herkes sahiptir. Aksi takdirde biri çıksın medyanın yazacağı konuları söylesin. Tabii ki yazılanların ahlaki, etik ve hukuki sınırları olmalı fakat haberleşme ve haber alma hakkı da tıpkı savunma hakkı, sağlık hizmetinden faydalanma gibi hepimizin hakkıdır. Lütfen bu ihtiyaçları göz önüne alalım. Yani herkesin kendini ifade etme hakkı var. Kendimize frenler koyacak olgunlukta olalım. O frenleri bir gün yokuş aşağı kontrolden çıkarsa arabada ihtiyaç olacağını unutmayalım.